

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystrické a soudců Mariana Kokeše a Karla Černína v právní věci

žalobců:

a) **obec Kozlov**

sídlem Kozlov 68, 588 21 Velký Beranov
zastoupená advokátkou JUDr. Boženou Zmátlovou
sídlem Dvořákova 1927/5, 586 01 Jihlava

b) **Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO, IČO 48460915**

sídlem Žižkova 93, 586 01 Jihlava
zastoupený advokátem JUDr. Oldřichem Chudobou
sídlem Při Trati 1084/12, 141 00 Praha 4

proti

žalovanému:

Krajský úřad Kraje Vysočina

sídlem Žižkova 57, 587 33 Jihlava

o žalobách ze dne 7. 6. 2021 a ze dne 14. 6. 2021 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 4. 2021, č. j. KUJI 31819/2021

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Kraje Vysočina ze dne 12. 4. 2021, č. j. KUJI 31819/2021, se **zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni a) na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč, a to k rukám její advokátky JUDr. Boženy Zmátlové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci b) na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč, a to k rukám jeho advokáta JUDr. Oldřicha Chudoby do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Nyní projednávaná věc se týká nároku na finanční vypořádání, uplatněný žalobkyní a) (dále též „obec Kozlov“) vůči žalobci b) (dále též „SVAK“). SVAK je dobrovolným svazkem měst a obcí. Obec Kozlov z něj ke dni 31. 12. 2014 vystoupila. Jelikož mezi obcí Kozlov a SVAKem nedošlo k majetkovému a finančnímu vypořádání, obrátila se obec na žalovaného s návrhem na zahájení sporného řízení o zaplacení částky 14 509 926 Kč s příslušenstvím z titulu finančního vyrovnání. Majetkové vypořádání je předmětem jiných řízení před krajským soudem (sp. zn. 29 A 50/2020, 29 A 100/2019).
2. Žalovaný v rozhodnutí označeném v záhlaví (dále též „napadené rozhodnutí“) obci Kozlov částečně vyhověl, neboť jí výrokem I. přiznal právo na zaplacení částky 1 702 812,30 Kč, ve zbytku (výrok II.) její nárok ve výši 12 807 111,70 Kč zamítl. Ve výroku III. napadeného rozhodnutí pak žalovaný zavázal obec Kozlov k tomu, aby SVAKu zaplatila na náhradě nákladů řízení částku ve výši 14 157 Kč.
3. Žalobkyně a) svojí žalobou brojí proti výroku II. napadeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl část nároku (žalobu podala dne 7. 6. 2021 a řízení o ní je vedeno pod sp. zn. 29 A 85/2021). Proti výroku I. napadeného rozhodnutí následně podal žalobu žalobce b) (žaloba byla doručena dne 14. 6. 2021 a řízení o ní bylo původně vedeno pod sp. zn. 29 A 86/2021). Obě žaloby směřují proti různým výrokům téhož rozhodnutí. Krajský soud proto usnesením ze dne 2. 11. 2021, čj. 29 A 85/2021–150, spojil obě výše uvedené věci ke společnému projednání (nadále vedeny pod sp. zn. 29 A 85/2021).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobách

4. Ve včas podané žalobě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) žalobkyně a) navrhla krajskému soudu, aby zrušil výrok II. rozhodnutí žalovaného.
5. Žalobkyně a) má za to, že žalovaný nesprávně zjistil výši vypořádacího podílu žalobce ve SVAK. Napadené rozhodnutí bylo pro žalobce nepředvídatelné a narušilo jeho právní jistotu. Ačkoliv žalovaný v rozhodnutí citoval rozsudky Krajského soudu v Brně ve věci vypořádacího nároku jiného člena, který vystoupil ze SVAK, nevycházel z nich (viz rozsudky Krajského soudu v Brně týkající se nároků statutárního města Jihlava ze dne 29. 8. 2019, čj. 29 A 54/2014-314, ze dne 24. 10. 2018, čj. 29 A 83/2013–466, ze dne 24. 10. 2019, čj. 29 A 92/2014-301 a ze dne 24. 10. 2019, čj. 29 A 41/2014-256). Krajský soud v uvedených rozsudcích konstatoval, že podíl lze vypočítat dle počtu obyvatel obce vůči všem obyvatelům členských obcí. Pokud se má tento výpočet použít pro určení výše závazků obce vůči svazku, je spravedlivé, aby byl též použit pro výpočet vypořádacího podílu. Jestliže smlouva a stanovy nevymezují v potřebném rozsahu zásady pro spravedlivé vypořádání vystoupivší obce, pak je nezbytné vnímat i širší souvislosti a historické návaznosti (např. privatizaci státního podniku Jihomoravských vodovodů a kanalizací).
6. Dále žalobkyně a) nesouhlasí s tím, že SVAK nabyl majetek originárním způsobem na základě smlouvy s Fondem národního majetku. Privatizovaný majetek totiž nabyly obce a teprve ty mohly dát souhlas k tomu, aby je SVAK zastupoval a s majetkem obcí následně hospodařil. Zákon č. 92/1991 Sb., o privatizaci, ani neupravuje přímé převedení majetku na

svazek obcí. Žalovaný při výpočtu vycházel z vlastních nepodložených úvah a uznal pouze část nároku žalobkyně a) (finanční prostředky na tzv. virtuálním účtu a podíl na hodnotě obchodního podílu SVAK v obchodní korporaci Svazu VKMO, s. r. o.). Žalovaný při výpočtu jejího podílu v korporaci Svaz VKMO počítal s podílem ve výši 0,31 %, čímž zkrátil jeho nárok přibližně pětinasobně. Žalobkyni a) nepochybně náleží podíl na financích SVAK (na účtech i v hotovosti) a vypořádání podílu na společném majetku (viz bod 57 již citovaného rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 54/2014–314). Žalovaný navíc neuvedl, jak bude vypořádán společný majetek. Teoreticky sice lze souhlasit s tím, že podíl na společném majetku se nevrací. Ovšem v takovém případě žalobci náleží peněžní vypořádání. Žalobkyně a) se domnívá, že správným klíčem k výpočtu vypořádacího podílu je poměrnost podle počtu obyvatel, vyplývající z čl. 12. 8. Stanov. Rozdílný klíč pro vypořádání aktiv a pasiv je nelogický a ničím nepodložený. Podle stejného pravidla navíc žalobce hradil své členské příspěvky SVAKu. Konečně byl stejný způsob výpočtu použit i při vypořádání nároku statutárního města Jihlava, když ze SVAK vystupovalo.

7. Žalobkyně a) též uvádí, že žalovaný narušil jeho legitimní očekávání. Logicky se domnívala, že při jeho vypořádání bude SVAK (a žalovaný) postupovat stejně, jako v případě města Jihlavy. Žalobkyně a) odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 146/2003 týkající se vypořádání člena družstva. Tam vyslovený závěr lze podle žalobkyně a) uplatnit i na nynější věc – úprava vypořádání ve stanovách nemůže být postavena tak, aby fakticky umožňovala družstvu zvolit si způsob vypořádání. Žalovaný pochybil též v procesní rovině, jelikož konkrétně neuvedl, které z navržených důkazů provedl a co z nich zjistil, které naopak neprovedl a proč.
8. Žalobce b), rovněž ve včas podané žalobě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), navrhla krajskému soudu, aby zrušil výrok I. rozhodnutí žalovaného, který považuje za nepřezkoumatelný, jelikož se žalovaný nevypořádal s námitkami žalobce b).
9. Žalobce b) nesouhlasí s tím, že žalovaný přiznal obci Kozlov vůbec nějaké právo na finanční vypořádání. Úprava ve stanovách je úplná a výlučná. Žalovaný však rozhodl svévolně na základě *analogie iuris* a zásad spravedlnosti. Tento postup nemá oporu ani ve stanovách, ani v zákoně. SVAK má podle stanov povinnost vystoupivší obci bezúplatně převést do vlastnictví vložený majetek a majetek, který byl do SVAK převeden dle privatizačního projektu (vč. technického zhodnocení). Podíl na společném infrastrukturním majetku stanovy obci Kozlov vůbec nepřiznávají. Způsob vypořádání považuje žalobce za zcela logický. Obce vkládaly do svazku vodovody a kanalizace na svém území, žalobce je spravoval a investoval do jejich obnovy, přičemž po vystoupení se tento majetek bezúplatně převede zpět vystoupivší obci. Žalobce ještě odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 11. 2020, čj. 62 A 152/2018-102, ve věci vypořádacího podílu obce Roštění po vystoupení ze Svazku obcí pro hospodaření s odpady – Bystřice pod Hostýnem, který považuje za více přílehavý než rozsudky ve věci vystoupení města Jihlavy ze SVAK. Žalovaný rozhodoval spor na základě obecných (soukromoprávních) zásad spravedlnosti, neboť dospěl k závěru, že v otázce vypořádacího podílu jsou stanovy neúplné. Tak tomu ale není. Stanovy jasně upravují způsob vypořádání majetkového podílu obce. Způsob vypořádání je podle § 50 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích podstatnou náležitostí stanov dobrovolného svazku obcí. Pokud by proto stanovy trpěly tvrzenou vadou, byly by nezákonné a na jejich podkladě by nemohlo být řízení vedeno.
10. Žalovaný dle žalobce b) nerespektoval závazný právní názor Ministerstva vnitra v rozhodnutí ze dne 23. 8. 2019, čj. MV-29577-10/ODK-2018, kterým ministerstvo v přezkumném řízení zrušilo mezitímní i konečné rozhodnutí žalovaného. Tam

ministerstvo jasně konstatovalo, že nárok obce Kozlov není důvodný a způsob majetkového i finančního vypořádání jasně upravují stanovy. Žalovaný se od argumentace ministerstva odchyloval s tím, že použil rozsudky Krajského soudu v Brně ve věci Jihlava. Nutno dodat, že krajský soud tam zrušil napadená rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a vůbec se nezabýval otázkou, zda jsou nároky statutárního města Jihlavy oprávněné. K této otázce se krajský soud vyjádřil pouze v nezávazné části *obiter dictum*. Navíc ve sporu s Jihlavou činil krajský soud závěry s odkazem na 47. valnou hromadu SVAK, přičemž závěry této valné hromady se týkaly výhradně vypořádání s městem Jihlavou. Usnesení 47. valné hromady bylo překonáno a zrušeno usnesením 51. valné hromady SVAK. Přiznání nároku z podílu SVAK ve společnosti Svaz VKMO je nespravedlivé. Obec SVAK svým vystoupením ze SVAK snížila hodnotu Svazu VKMO a tím i hodnotu podílu SVAK v něm. Svaz VKMO byl založen za účelem 100 % vlastnictví akcií ve společnosti VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a. s., která má v nájmu a provozování majetek společníků Svazu VKMO (různé svazky měst a obcí). Hospodaření VAS a hodnota akcií je závislá na rozsahu provozovaného majetku a příjmech VAS na vodném a stočném vybraném od odběratelů, kteří jsou na tento provozovaný majetek napojeni. Proto obec Kozlov svým vystoupením snížila objem provozovaného majetku VAS a tomu odpovídající vodné a stočné. Není proto spravedlivé, aby ještě obec obdržela nějaké další vypořádání. Tento nárok současně vůbec neplyne ani ze stanov, ani ze zásad spravedlnosti.

11. I pokud by byl přiznaný nárok za podíl ve Svazu VKMO důvodný, určil žalovaný jeho výši způsobem, který neodpovídá ani stanovám, ani provedenému dokazování. Žalovaný uzavřel, že nárok představuje 0,31 % na hodnotě podílu SVAK ve společnosti Svaz VKMO. Výpočet podílu 0,31 % přitom žalovaný přebírá z jiného řízení (sp. zn. OOSČ 447/2018), ve kterém tento podíl určil odkazem na virtuální účty. Tato úvaha je *a priori* chybná, neboť stanovy žádné virtuální účty neznají a žalobce žádné takové účty nevede.
12. Žalovaný přiznal obci Kozlov nárok na vyplacení částky z jejího „virtuálního účtu“, ačkoliv se jej obec vůbec nedomáhala. Tím žalovaný porušil § 141 odst. 2 a 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Vázanost podaným návrhem nelze obejít s tím, že krajský soud v rozsudcích ve věci Jihlava přikázal žalovanému najít spravedlivé vypořádání za zhodnocení majetkové podstaty SVAK. Napadené rozhodnutí bylo fakticky prvním úkonem ve věci a žalovaný neumožnil SVAK vyjádřit se k předmětu řízení. Žalovaný vyšel z dříve rozhodované věci (statutární město Jihlava), aniž by zařadil do spisu nějaké listiny z té věci a dal stranám možnost se k nim vyjádřit. Pokud by totiž žalobce věděl o nároku z virtuálního účtu, jistě by uplatnil námitku promlčení. Navíc tento nárok neexistuje a nemá v ničem oporu. Virtuální účet je fikcí žalovaného, stejně jako podíl na finančních příjmech či zisku SVAK. Finanční prostředky investuje SVAK do výstavby a do obnovy a rozvoje majetku SVAK. Kozlov je malou obcí a prakticky využíval cenové solidarity ve svůj prospěch na úkor větších obcí – negeneroval totiž dostatečné příjmy k tvorbě nájemného, z něž se zpravidla investice platily.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl, přičemž zcela odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

IV. Posouzení věci soudem

14. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž dospěl k závěru, že žaloby jsou **důvodné** (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).

15. Krajský soud poznamenává, že nároky uplatňované osobou zúčastněnou na řízení ve sporném správním řízení, jsou nároky plynoucí z veřejnoprávní smlouvy. K rozhodování o těchto nárocích je dána pravomoc žalovaného (napadené rozhodnutí tudíž není nicotné) a k přezkumu jeho rozhodnutí je dána pravomoc správních soudů. Jelikož tyto závěry plynou z již ustálené judikatury, považuje krajský soud za plně postačující v podrobnostech na tuto judikaturu odkázat. Konkrétně jde například o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 10 As 213/2014-187, ze dne 14. 2. 2018, č. j. 10 As 258/2017-176, či usnesení zvláštního senátu ze dne 25. 2. 2016, č. j. Konf 10/2015-11, a ze dne 19. 6. 2018, č. j. Konf 9/2018-8 (rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Skutková zjištění

16. Krajský soud nejprve stručně nastíní skutkový stav, jaký vyplynul z napadeného rozhodnutí a ze správního spisu (v němž soud ověřoval skutečnosti, které byly podle žalobců sporné), a to jen v rozsahu potřebném pro následné právní posouzení věci.
17. Svaz vodovodů a kanalizací Jihlavsko byl založen zakladatelskou smlouvou ze dne 2. 7. 1993, jejíž součástí jsou stanovy, které byly po roce 2001 aktualizovány. SVAK vznikl jako dobrovolný svazek obcí podle § 46 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. K založení svazku došlo za účelem zabezpečení zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod měst a obcí sdružených ve svazku (bod 4 zakladatelské smlouvy). Podle čl. 3 odst. 3 stanov je předmětem činnosti svazku zejména ochrana životního prostředí, zajištění koncepce rozvoje a obnovy vodovodů, kanalizací, ČOV a s nimi související zařízení v obcích, sdružených ve svazku, a to v rozsahu § 50 zákona o obcích (zajišťování kvality dodávané vody, odvádění a čištění odpadních vod, rozšiřování a zdokonalování inženýrských sítí vodních děl).
18. Za účelem řádného a odborného provozu zařízení uzavřel dne 28. 4. 2010 SVAK smlouvu o provozu vodovodů a kanalizací, o nájmu vodovodů a kanalizací, o správě a rozvoji majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, se společností VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a. s. (dále též „VAS“). Z této smlouvy jsou důležité především dvě okolnosti. SVAK pronajal společnosti VAS vodovody a kanalizace se všemi součástmi a příslušenstvím, které má SVAK ve vlastnictví, výpůjčce nebo k nim má právo hospodaření od členských obcí (čl. 1.1 smlouvy). V souvislosti s tím postoupil SVAK na společnost VAS též právo na vodné a stočné související s pronajatým majetkem (čl. 4.1 smlouvy). Naproti tomu se VAS zavázal každoročně platit SVAK nájemné v ujednané výši (čl. 3.1 smlouvy). Mezi další povinnosti VAS, kromě placení nájemného, patřil především provoz a údržba vodovodů a kanalizací, vodních zdrojů, provádění oprav a odstraňování poruch a havárií.
19. Ze znaleckého posudku ke stanovení hodnoty majetku SVAK (ze dne 20. 1. 2014) vyplývá, že dlouhodobý finanční majetek SVAK představuje obchodní podíl ve společnosti Svaz VKMO. Společnost Svaz VKMO je akcionářem VAS (na kterou SVAK převedl vodohospodářský majetek – viz předchozí bod), ke dni 31. 12. 2012 dokonce akcionářem jediným. Jak uvádí předmětný znalecký posudek, společnost Svaz VKMO je ze 100 % vlastněn svazky měst a obcí, přičemž podíl ve společnosti VAS byl nejvýznamnější položkou aktiv této společnosti. Žalovaný k tomu v napadeném rozhodnutí doplňuje, že společnost Svaz VKMO vznikla 21. 5. 1999 a základním jměním společnosti byly akcie společnosti VAS s tím, že SVAK byl jedním ze zakládajících společníků Svazu VKMO.
20. Zastupitelstvo obce Kozlov schválilo dne 18. 6. 2014 usnesením č. 5/31/2014 vystoupení obce ze SVAKu s ukončením členství ke dni 1. 1. 2015. Následný pokus o vypořádání mezi obcí Kozlov a SVAK byl neúspěšný. Návrh smlouvy o majetkovém vypořádání vypracované

SVAKem obec Kozlov odmítla usnesením zastupitelstva ze dne 4. 3. 2015, č. 8/4/2015. Z návrhu smlouvy o majetkovém vypořádání plyne, že SVAK měl obci Kozlov vrátit (i) věci převedené do SVAK dle privatizačního projektu, (ii) věci pořízené SVAK pro potřeby obce Kozlov s jejím finančním příspěvím, (iii) vložený majetek obce do SVAK v době členství bez podílu na společném zařízení vodovodů a kanalizací. Dle stejné návrhu měla obec Kozlov zaplatit SVAK v rámci finančního vypořádání finanční kompenzaci předaných vodoměrů (8 529,18 Kč) a náhradu nákladů SVAK vzniklých v souvislosti s vystoupením obce Kozlov (20 127 Kč).

21. Obec Kozlov následně uplatnila u žalovaného nárok na finanční vypořádání vůči SVAK a odůvodnila jej takto:

- i) podíl na hodnotě obchodního podílu SVAK ve společnosti Svaz VKMO, s. r. o., ve výši 1 603 242 Kč,
 - ii) podíl na peněžitém majetku SVAK v hodnotě 1 416 562 Kč,
 - iii) podíl na ceně majetku nabytého SVAK vlastní činností mimo území obce Kozlov v hodnotě 10 905 061 Kč,
 - iv) podíl na exekučním vymožení pohledávky města Jihlavy v hodnotě 279 179 Kč,
 - v) podíl na snížení majetku SVAK v důsledku toho, že SVAK nechal promlčet pohledávky vůči Jihlavě ve výši 305 882 Kč,
- celkem tedy 14 509 926 Kč.

22. O nároku rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím tak, že obci Kozlov přiznal nárok na finanční prostředky z virtuálního účtu obce Kozlov ve SVAK (prostředky určené k investování na území obce) a podíl na hodnotě obchodního podílu SVAK ve společnosti Svaz VKMO, s. r. o. Všechny ostatní nároky obce žalovaný zamítl

Právní úprava, smluvní rámec (stanovy) a judikatura

23. Krajský soud předně vycházel z právní úpravy obsažené v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Podle jeho § 49 odst. 1 mají obce právo být členy dobrovolného svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Podle § 50 odst. 2 písm. h) téhož zákona platí, že přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou jeho stanovy, v nichž musí být uvedeny podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu.
24. Článek 12 stanov SVAKu s názvem „*Podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj*“ zakotvuje v bodě 4 písm. a) právo obce ze svazku vystoupit podle projevu své vůle na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, které bude doručeno předsednictvu do 14 dnů od rozhodnutí zastupitelstva. Dále stanovuje: „*Smlouvy o finančním vypořádání mezi vystupující obcí a svazkem musí být vypořádány nejpozději do 1 měsíce ode dne zániku členství. Pokud nedojde k uzavření smlouvy o majetkovém vypořádání v daném termínu z důvodů na straně vystupující obce, zaplatí obec smluvní pokutu ve výši ročního členského příspěvku pro příslušný rok. Pokud nedojde k uzavření smluv z důvodů ze strany svazku, je svazek povinen plnit povinnosti dané stanovami tak, jako by byla vystupující obec právoplatným členem svazku...*“
25. V čl. 12.6 stanov (ve změněné verzi ze dne 12. 12. 2006) řeší vrácení majetku vystupující obci následujícím způsobem: „*Vystoupí-li obec dle čl. 12.4, písm. a) ze svazku, je svazek povinen obci vrátit vložený majetek a majetek, který byl do svazku převeden dle privatizačního projektu,*

včetně technického zhodnocení na tomto majetku provedeném a majetek pořízený pro potřeby obce s jejím finančním přispěním, avšak bez podílu na společném zařízení vodovodů a kanalizací, jehož seznam je uveden v příloze č. 2 stanov. Tento majetek je nedělitelný a zůstává majetkem svazku. Seznam společného majetku nelze rozšířit o další majetek bez souhlasu zastupitelstva obce, o jejíž majetek by se seznam rozšiřoval.“

26. Podle čl. 12.7 Stanov u místního infrastrukturního majetku, který byl vybudován a vložen do svazku v době členství obce ve svazku, „*musí obec provést při vystoupení ze svazku finanční vypořádání v závislosti na zdrojích, ze kterých bylo vodárenské nebo kanalizační zařízení vybudováno. Obec je povinna finančně vypořádat jen tu část, kterou na vybudování zařízení přispěl svazek nad podíl investičních prostředků příslušející obci dle vloženého majetku. V případě, že náklady na pořízení věci byly hrazeny z úvěru, uhradí vystupující obec i úroky z tohoto úvěru. Dále je obec povinna poukázat svazku finanční prostředky ve výši DPH, vyměřené v souvislosti s převodem místního infrastrukturního majetku.*“
27. Článek 12.8 Stanov řeší situaci, kdy je společný infrastrukturní majetek zatížen úvěrem. Tehdy musí vystupující obec „*uhradit svazku zbývající část úvěru, jímž je tento majetek zatížen. Podíl obce bude vypočten takto: zůstatková hodnota úvěru včetně úroku se vydělí celkovým počtem obyvatel všech členských obcí svazku a tato částka se vynásobí počtem obyvatel vystupující obce.*“
28. Obec Kozlov nebyla jedinou obcí, která vystoupila ze SVAKu. Žalovaný ve své rozhodovací praxi a v návaznosti na to i krajský soud ve své judikatuře se proto již několikrát zabývaly nároky na majetková a finanční vypořádání, které obce z titulu ukončení členství ve svazku uplatnily vůči žalobci, anebo naopak které si žalobce nárokoval na jednotlivých obcích. Jde ale o složitou problematiku, která byla nová jak pro úřady, tak pro správní soudy. Právní názory na ni se tříbí teprve v reakci na úkony účastníků řízení a mnohdy až Nejvyšší správní soud dává všem zúčastněným definitivní odpověď na zcela zásadní otázky, od nichž se odvíjí veškeré další kroky. Právě k tomu došlo i v nedávné době.
29. Pokud jde o formu rozhodnutí, žalovaný rozhodl zcela v intencích tehdejší judikatury Krajského soudu v Brně. Vycházel z toho, že jeho úkolem je konstitutivně stanovit, zda má navrhovatel nárok na finanční vypořádání a v jaké výši. Toto východisko se ve světle následné judikatury Nejvyššího správního soudu nicméně ukázalo jako chybné.
30. Krajský soud v Brně dosud zastával názor, že stanovy svazku v nynějším případě nezakládají přímé nároky obcí a SVAKu, nýbrž stanovují toliko pravidla pro vzájemné vypořádání. Teprve rozhodnutí žalovaného konstituuje nárok na zaplacení příslušné částky oproti převedení vodohospodářského majetku či přikázání takového majetku do vlastnictví obce (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2021, čj. 31 A 120/2019-404, bod 35). Nejvyšší správní soud však dospěl k odlišnému závěru. Nárok na vrácení (části) vloženého majetku podle něj zakládají vystoupivší obci přímo stanovy svazku. Jediným prostředkem vypořádání majetkové účasti obcí ve SVAKu, a tedy zejména prostředkem k převodu vlastnictví je v souladu s vůlí projevenou ve stanovách dohoda stran, uzavřená případně za součinnosti krajského úřadu, který si v rámci tohoto řízení může zodpovědět i otázku vlastnictví jednotlivých kategorií vodohospodářského majetku, bude-li mezi stranami budoucí dohody sporná, či může nahradit projev vůle jedné ze stran tj. o povinnosti uzavřít smlouvu (obdobně jako v občanském soudním řízení) (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č.j. 6 As 269/2021-47, bod 30). K vypořádání majetkových a finančních závazků pak nemusí dojít jednou komplexní dohodou, byť by to bylo vhodnější a přehlednější (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 25. 4. 2023, č. j. 8 As 224/2021-182, bod 45).

31. Nutno dodat, že Nejvyšší správní soud vyslovil výše uvedené závěry v případech, kde šlo o majetkové vypořádání mezi obcemi a SVAK, tj. o vydání vodovodní a kanalizační infrastruktury. Podle krajského soudu lze však tyto závěry vztáhnout i na vypořádání finančních závazků, tedy i nyní posuzovanou věc.
32. Jen pro úplnost upozorňuje krajský soud i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, čj. 10 As 350/2022-56, který dovodil neplatnost dohod o převodu hmotného majetku uzavřených mezi obcí a SVAKem za situace, kdy nedošlo k jejich schválení zastupitelstvy obcí. K otázce nákladů sporného správního řízení se pak Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 3. 8. 2023, č. j. 3 As 263/2021-29.

Právní posouzení

33. V prvé řadě lze vyjít z úvah, které vyslovily jiné senáty zdejšího soudu při posuzování nároků vystoupivších obcí na vyplacení určitého vypořádacího podílu na zisku žalobce. V tomto směru lze odkázat na rozsudek ze dne 30. 8. 2023, č. j. 30 A 84/2021-293, a to i z toho důvodu, že oba žalobci vznesli totožné argumenty, nosné body napadeného rozhodnutí byly taktéž stejné jako v případě rozhodnutí správního orgánu přezkoumávaného v uvedeném rozsudku. Krajský soud v nyní projednávané věci proto nemá důvod se odchýlit od závěrů vyslovených v tomto rozsudku (a rozsudku ze dne 30. 8. 2023, č. j. 30 A 83/2021-299), či od závěrů uvedených v rozsudku ze dne 31. 5. 2023, čj. 62 A 6/2021-138.
34. Žalobami napadené rozhodnutí nemohlo v soudním přezkumu obstát již z toho důvodu, že podle aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu (citované výše) nemohl žalovaný přiznat obci Kozlov nárok na finanční vypořádání konstitutivním rozhodnutím. Z tohoto důvodu se již krajský soud pro nadbytečnost nezabýval dalšími žalobními námitkami procesního charakteru či argumenty odkazujícími na jiná sporná řízení vedená u žalovaného. Majetkové i finanční vypořádání je podle stanov svazku primárně věcí dohody mezi vystupující obcí a SVAKem. Pokud se dohodu nepodaří uzavřít, může žalovaný k návrhu jedné ze stran nahradit projev vůle druhé strany, tedy akceptovat za ni navrženou dohodu o finančním vypořádání. I toto rozhodnutí se vydává ve sporném řízení podle § 141 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Ovšem podrobnější pravidla posouzení věci ve správním právu chybí a nezbude, než si vypomoci civilním právem (na základě § 170 správního řádu občanským zákoníkem, na základě analogie případně též občanským soudním řádem).
35. Krajský soud zrušil napadené rozhodnutí jako celek (ve všech jeho výrocích), neboť nákladový výrok má akcesorickou povahu. To znamená, že závisí na výroku ve věci samé a musí následovat jeho osud (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2021, sp. zn. I. ÚS 2625/21, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2013, čj. 44 A 12/2013-21). Navíc ve sporném řízení je povinnost hradit náklady řízení závislá na úspěchu ve věci (§ 141 odst. 11 správního řádu), který nyní nelze předjímat. Žalovaný tedy musí v novém řízení rozhodnout znovu i o jeho nákladech.

V. Závěr a náklady řízení

36. Krajský soud proto z výše uvedených důvodů podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil žalobami napadeného rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), dle něhož návrh na vydání konstitutivního rozhodnutí nebyl právně přípustný.

37. Krajský soud rozhodl ve věci samé bez jednání podle § 76 odst. 1 s. ř. s., a proto neprováděl ve věci ani žádné dokazování.
38. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
39. Žalobkyně a) i žalobce b) měli v posuzované věci plný úspěch, proto mají vůči straně žalované právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložily. Krajský soud tudíž uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni a) i žalobci b) částku, která odpovídá výši jejich nákladů řízení. Oba žalobci byli zastoupení advokáty, jejichž odměna a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo vždy o 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) a 2 režijní paušály, a to ve výši $2 \times 3\,100$ Kč a 2×300 Kč, tedy celkem 6 800 Kč. Krajský soud nepřiznal náhradu nákladů za písemné podání zástupce SVAK ze dne 7. 2. 2022, neboť jej za úkon právní služby nepovažoval, neobsahovalo totiž žádnou novou právní argumentaci (vše vylíčil v žalobě) a ani z něj nevyplývaly žádné nové skutkové okolnosti, jež by byly pro věc podstatné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 7 Afs 56/2010 - 59). Navíc v době jeho podání žalobce b) věděl, že krajský soud spojil řízení o obou žalobách do jednoho, proto nemusel svou argumentaci znovu opakovat. Protože zástupci žalobců jsou plátcí daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 1 428 Kč, odpovídající dani (21 %), kterou jsou povinni z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Každému z žalobců dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč.
40. Celkem tedy byla žalobkyni a) vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 11 228 Kč, stejně tak žalobci b) byla vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 11 228 Kč. K jejich zaplacení soud určil žalovanému přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. ledna 2024

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu